

ד"ר רופין מספר על מפעל ההתישבות

בפני הועדה המלכותית מ. שרתוק סיכם את הדרישות בעניני העליה

ד
מ. ד. / ישיב

של ועידת קרן
גרגשת של הערו
תדרות הציונית
באזני הועדה הו
שלא הספנו אלי
המפלגות והמרוכ
שונות נואם אחרי
לגות הגדולות
שמאל. והקהל הו
האסיפה הגדולה
מאז ירדו המאור
מנו, קיבל את הז
מקרב לב. אין זא
שבע איש ישר
הארוכים האלה.
נות וכאב ההפקר
חיי ישראל ורכו
לחצייהמתעלל,
ישראל ואת תקי
לשמצה. על כן כ
לדבר של עידוד
ובקומה זקופה ב
השלטון בידיהם
ומלפניהם משפטנו
הכרת התודה למו
בשעה הזאת להו
בכל וזך צדקתו
פשוטים ומאירים
אכן, הפעם בו
סגני מוטלת הח
להנחיל לדגל הח
דוקא בזאת גבו
הציונות מזו שו
הצהרת בלפור ו
לא די בהגנת ז
היום עברנו ככרה
רבת הפבושים ו
טנים, ואף עליהם
גם האויב וגם
הפעם את חציהם
הרחוקה, כי אם
הושגו, וחובת ה
היום עליהם, להב
מהם כל לזות שנ
הפעם להתאבקו
אשר נאבק על ז
מות מנהל המחז
ובבהירות ובאומי
על מלאכת מכ
מונתם לשבט. ו
אם כוונתם לחס

מלאכדים, הדברים, שנאמרו כרגש, באה-
בת אב ובשמחת יוצר על היצירה שטיי
פת, הוקשבו היטב.
דרך-היסורים היוצרת
הצלחת ההתישבותנו בעקרונותיה החב"ב
רתיום: עבודה עצמית, שיתופיות, הנהד
לה עצמית; האיכות הנבונה של החומר
האנושי — אנשי משקי העובדים; זכו
יותיהם של ראשונים בהתישבות:
הבאדון רוטשילד, מתישבי חדרה וקר
בנותיהם, ראשית המחקר החקלאי של
אהרן אהרנסון, עזרת הנשים הציוניות
להנגד חקלאי של הנשים; המעבר מחל-
קת פתיה של 300 דונם לזו של 20
דונם; מפעלנו בנילוי המים, כהשבתח
התנובה והיבולים — כל אלה ואחרים
שימשו פרקים קצרים בהרצאה, וכן היה
חלק מוקדם לויכוח עם ד"ר סימפסון
(עמד על טעויות סימפסון לרגל ניסוח
לא נכון של שאלון בחקירה של ועדת
ג'ונסון-קרוסבי), ודברים אחרים על
אגדת המנושלים שנתברתה.

הארץ גדלה ע"י עבודתנו
מארץ-ישראל קטנה נעשתה ארץ-
ישראל גדולה, אמר ד"ר רופין, ברברו
על ענין המים וההשקאה, וזה מבלי
הוסיף שטחים חדשים. אפשר להכפיל
את הייצור החקלאי בארץ, מלבד מה
שאפשר עוד לעשות במחוז באר שבע.
לפני שעה 1 הודיע ד"ר רופין שיש
לו עוד רבע שעה להרצות. המשך זה
נקבע להיום.

העדות המפורטת של ד"ר א. רופין

כי הסיבה הראשית לאנטישמיות באר-
צופה היא התרבות היהודים וכי יהיה
דים צריכים לשוב אל הקרקע למען התי
חדשות הנצפנית והרוחנית. האמינו כי
כלי יסוד חקלאי לא ישינו החיים של
היהודים בא"י את מטרם. הוכחה
לחשיבות המכרעת של ההתישבות על
הקרקע יש למצוא בעובדה, כי מכל הכי
ספים שהוצאו מאחרי המלחמה ע"י
המוסדות היהודיים — 12 מיליון לא"י
— למעלה מחמשה וחצי מיליון, כלומר:
45 אחוז, הוצאו על קנית קרקע ועל
התישבות. השאר הוצאו לפיתוח עירוני,
לחינוך, לבריאות וכו'.

שלוש תקופות
את תולדות ההתישבות היהודית יש
לחלק לשלוש תקופות: התקופה הראשית
נהל מ-1882 עד 1900. אז תמך בארזון
רוטשילד בהתישבו ההתקלאית. הוא
הכניס מומחים מדרום צרפת וגירל מיני
ענבים לתעשית וין בארץ. במשך 19
שנה יסד 19 ישובים שהכילו 3000
נפש.

בתשובה לזה באר מ. שרתוק, כי רק
מבט מקיף על כיוונה של ההתישבות
היהודית בא"י יכול לתת את התשובה
לשאלה זאת. השוב היהודי הוכיח את
כיוון הפרודקטיביציה המתמדת שלו.
אם כי טבעי הדבר, שבכל ארץ של
עליה מתפרנסים רבים על שירות לער
לים, הרי השוב העברי מנדיל בלי הרף
את יסוד הייצור החקלאי וההרשתי
בתוכו, ותמיד ניכר בו התהליך של
מעבר מפרנסות שהן זמניות ביסודן
לפרנסות מבוססות. רבים בתל-אביב
מאלה שהתפרנסו קודם על עולים, חיים
עתה על שוק ליווצרפול והאמבורג או
שווקים אחרים.

פרשת הקרקע וההתישבות
אחרי העדות של העליה הובאה פרשת
הקרקע וההתישבות. כעדים הופיעו ד"ר
א. רופין וד"ר מ. הנסטר. מאחר
ריהם ישבו ד. שטרן, ל. פיקארד ופרופ'
פרנסל. ד"ר רופין דיבר מ-12 עד 1
דברי פתיחה בפרשה זו.
ד"ר רופין דיבר אנגלית שוטפת,
(אם כי במיבטא גרמני בולט). השאלות
נדרו עד לאחר שירצה גם ד"ר הנסטר.
דברי ד"ר רופין היוו נאום-הרצאה תמי
ציתית על ההתישבות היהודית בא"י
במשך ששים שנה, קשייה והישגיה
(ראה להלן פרטיכל מלא של הנאום).
ד"ר רופין הכלכלאי והחוקר, הרי הוא
גם משורר ההתישבות הציונית בחידור-
שיה החברתיים, והנושא והאיש היו

לורד פיל: אתה ראש המכון לחקיר
רה כלכלית של הסוכנות היהודית ובאת
לשפל בשאלות הקרקע. שמא תמסור
לנו תמצית טענותיך הכלליות, או שמא
רוצה אתה למסור את עדותך בהרצאת
דברים?
ד"ר א. רופין: אם תרשה לי אפתח
ככמה מלים של הקדמה. ר"ר האפכסטאך
ואני רוצים להעביר לפני הועדה המל-
כותית תמונה קצרה של הפעולה החק-
לאות היהודית ושל האידיאלים שלנו לע-
תיד. האם זה רצוני לכם, רבותי? זאנו
רוצים לחלק בינינו את התפקיד. אני
רוצה לדבר על התקופה שנשאתי בה
את האחריות: 1908—1935.
פ.י: זהו זמן רב לפני המנדט.
ר.י: כדי להרכיש לכם מושג בלבד,
אקצר כמובן. יש בזה ענין. אני התפי-
טרתי ב-1935 ד"ר ה. אהראי עתה
לפעולת ההתישבות החקלאית. הוא
יזכר ביהוד על התכניות והרעיונות
לגבי העתיד. האם יורשה לי להציג לך-

היישותינו בעניני העליה
עם גמר עדותו של א. אפ שטיין
בדבר חידת הערבים מהארצות הסמו'
כות (ראה תוספת הערב המצורפת
לגליון זה) נסתיימו העדויות בעניני-
העליה, ומ. שרתוק סיכם את הדרי-
שות בשמה זה. שני הסעיפים העיקריים
של הדרישות-הקובלנות הן:
(א) עלית-העובדים אינה מספיקה זה
שנים אחדות, כי הממשלה נוקטת הער-
כה ממעטת של כוח הפליטה הכלכלי
של ארץ-ישראל; (ב) יש חידה מתמדת
של ערבים מהארצות-הסמוכות. הממ-
שלה לא עשתה עדיין כלום נגד זה. חר-
רה זו, שאינה זמנית, אלא כרוכה בהפי-
דש הרב בין מצבה של ארץ-ישראל,
כארץ מפותחת ע"י היהודים, לבין מצב
הארצות השכנות — מסכנת את הבית
הלאומי היהודי ואת הארץ בכלל.

מלבד זה ניסח מ. שרתוק את הקובי-
לנות וגד החוגרות חיתרות בהעלאת
קרובים, נגד דחית הסוג של בעלי 500
לא"י, נגד דחית סוג בעלי המלאכה
בעלי 250 לא"י ונגד החומרה בעלית
הנוער מגרמניה, שהחלו זוקמים אותה
לחשבון העולים-העובדים ולא העולים-
הסטודנטים, כפי שהם צריכים להיחשב
וכפי שנחשבו עד הזמן האחרון.

נגד כל הגבלות לעלית בערי הון
היו"ר העלה שאלה של הגבלה לעלית
בעלי ההון. האין זה מזור שמצד אחד
תהינה הגבלות ובקורת לגבי עולי עבר-
דה וחומש גמור לאנשים אחרים, משום
שיש להם אלא לא"י?
מ. שרתוק השיב שכל פניעה בעלית
בעלי ההון עלולה להביא נזק לפיתוח
הבית הלאומי היהודי, כי בעלי ההון
מרחיבים את יכולת הפליטה.
**אומרים כי בתל-אביב מתפרנסים
הרבה על העליה**

ספר לורי האמונד שאל את שרתוק
בענין פרנסותיהם של עולים. לא הוא
ולא חברים אחרים בועדה מצטרפים
לדעה זו, אבל רבים אומרים, כי בתל-
אביב מתפרנסים רבים רק על העליה.
אם תופסק — יבוא משבר בעסקים.

עלה במפרד את ספרד החפשיה. ונה פראנקו

צירה, על שהשתמש לרעה בזכויות
הדיפלומטיות שלו: בבנין הצירות הפי-
נות ומצא מחסו שלם של נשם כלחו